

ISSN: 1399-1620

Kauslunde-Gamborg Lokalhistoriske Arkiv

2002

ARKIVETS ADRESSE:

Assensvej 179

UDSTILLING:

Assensvej 179

ÅBNINGSTID:

Hver tirsdag kl. 19.00-21.30
eller efter aftale.

Uddrag af foredrag holdt i ældreklubben i 1987 og i 1991 samt interview ved Ove Poulsen, 12. jan. 2002.

Et interessant og travlt liv!

Kreaturhandler Svenning Flarup, Kauslunde fortæller:

Jeg er født i en landsby, der hedder Vammen. Den ligger mellem Viborg og Hobro. På en lille sandet ejendom med 18 tdr. land dårlig jord, 8-9 køer og nogle få grisesøer og et par heste. Jeg er født i 1922 og i min barndom var der den store landbrugskrise. Landbrugsvarer kostede næsten ingen ting. Det var virkelig dårlige tider. Jeg kan huske vi holdt Viborg Folkeblad. Der kunne godt være 2 sider med tvangsauktioner hver dag. Der var jo ikke noget med at gæld kunne eftergives eller konen kunne overtage. Nej! da gik man virkelig fallit og blev sat på fattighuset. Og når der ikke var andet arbejde at få, blev man sendt ud for at slå skærver til kommunens veje. Enhver kan forestille sig, hvordan det må have været for ellers dygtige landmænd, at blive fornedret på denne måde på grund af tidernes ugunst. Det var meget tragisk. Mine forældre klarede skærene ved utrolig sparsommelighed..

Barndomshjemmet i Vammen - set fra en i haven liggende gravhøj

Men jeg har haft en god barndom. Jeg og mine 3 søstre har altid fået det vi kunne spise, men det med penge var et problem. Jeg mindes vi var på skole-udflugt til Århus. Jeg fik 50 øre med i lommepenge. Vi var med rutebil til Viborg og skulle så videre med toget til Århus. Jeg købte en banan på banegården i Viborg – den første jeg har smagt – og i Århus købte jeg en is til 10 øre. Det var prisen dengang. Jeg havde også købt noget andet til 10 øre, så der var 15 øre tilbage. Der var arrangeret sejltur på Århusbugten og den kostede 35 øre. Jeg kom ikke med! Jeg var sammen med et par lærerkoner, indtil de andre kom tilbage. – Det er den slags man aldrig rigtig glemmer.

Svenning og faderen med hesteforspand - bemærk! træbrønd til højre

Jeg blev så konfirmeret, det var i 1936, og kom ud at tjene på en gård ovre ved Møldrup. Det var jo det almindelige dengang. Det var en skrækkelig plads. Der var værelse i staldlængen, og af bekvemmeligheder var der kun et vaskefad. Til gengæld var der helt utroligt meget arbejde og utrolig dårlig kost.

Året efter fik jeg plads på en gård i vores egen landsby. Det var ligesom at komme i himmerige. – Men jeg ville jo lære noget mere, så jeg ville på landbrugsskole. Jeg havde jo kun gået i skole hver anden dag. Og vi havde kartoffelferie og fik fri, når det passede os. Jeg har regnet ud, at jeg kun har gået i skole i ca. 700 dage i hele mit liv, og halvdelen af tiden gik med religion.

Den 3. november 1942 tog jeg på Kærhave landbrugsskole på Sjælland. Jeg havde nået at spare så meget op, at jeg kunne betale mit ophold selv. Det var under krigen og skulle man hjem på juleferie, måtte vi søge 8 dage i forvejen for at få en billet over Storebælt. Det var meget besværligt. På landbrugsskolen tog jeg et forlænget ophold, og blev uddannet til kontrol-assistent. Jeg fik herefter plads som kontrolassistent i Madum-Vedersø Kontrolforening. Det var jo helt ude ved Vesterhavet. Jeg rejste rundt på gårdene og kontrollerede, hvor meget mælk og fedt køerne gav. På den tid boede kontrolassistentene på gårdene. Så det var en ny seng hver nat. Foruden kontrolkassen med centrifugen og andre medier, havde jeg et lille skab med plads til et sæt tøj, sokker og skjorter m.m. Det var en helt utrolig mærkelig måde at leve på, men samtidig behagelig, for der blev jo altid serveret lidt ekstra, når jeg kom. Dette år hører absolut til nogle af mine bedste minder. Som et lille kuriosum kan jeg fortælle, at jeg også kontrollerede køerne i Vedersø præstegård. Og jeg har mange gange hældt mælk op til Kaj Munk. Han hentede selv sin mælk i kostalden, når han var hjemme. Han ville gerne tale med almindelige mennesker. - Jeg rejste derfra 1. november 1943 og godt 2 mdr. efter blev Kaj Munk jo skudt. - Jeg glemmer ham aldrig.

*Kærhave Landbrugs-
skole 1942 -
Svenning som dommer*

Men jeg ville jo ikke blive gammel mand i sådan et job. Det havde jeg set så mange eksempler på. Derfor søgte jeg plads hos en ung mand fra Tune på Sjælland. Han skulle på Askov Højskole, og søgte en bestyrer. Vi ordnede det hele pr brev og han rejste et par timer efter, at jeg var kommen. Jeg synes det var modigt gjort af ham. Men det var et udmærket sted at være, men befolkning var der ikke megen sjov ved. Der var stor forskel på tjenestefolk og herskab. Der var jo noget der hed Venstres Ungdom, og når vi kom til bal stod gårdmandssønnerne i den ene ende af salen og vi andre i den anden ende. - Men! Jeg kom efter dem. Ham der rejste på højskole var snefoged, og jeg blev godkendt til at afløse ham. Der var meget sne den vinter. Så pludselig var det jo mig der havde kommandoen over de vigtige proprietærsønner. Det kunne de næsten ikke bære. -

Der fra kom jeg så til Kauslunde og kom ind i den branche, der blev mit egentlige virke. Den 1. maj 1944 ankom jeg med 1/4-toget til Kauslunde Station. Jeg kan huske jeg spurgte om vej ved brugsforeningen. - Uddeler Svendsen stod udenfor. - Ham fik jeg i øvrigt meget at gøre med siden hen. - Jeg syntes i starten det var et mærkeligt sted. Byen så også helt anderledes ud dengang. Jeg har senere talt, at der var 31 forskellige slags handlende og håndværksmestre. - Og nu er der næsten ingen! . Jeg tænkte "Her bliver du vist ikke længe" og der gik 14 dage inden mit tøj blev pakket ud. - Men det var en fejlvurdering af betydning.

Jeg blev taget godt imod, og da jeg spillede fodbold, blev jeg hurtigt kendt med alle de unge mennesker. Da jeg havde været her en måneds tid blev jeg kontaktet af en, der mente at jeg var god nok til at blive optaget i modstandsbevægelsen. Og så gik det hele automatisk. Jeg blev integreret! - Og så er årene gået. Jeg kom i gang med at handle med dyr. Det gik meget fornuftigt, så fornuftigt, at jeg i 1949 kunne forsvare at gifte mig. Og det blev jeg med en fynbo. En pige fra Brenderup, der havde været kokkepige hos Magnus. Vi fik 3 børn, som jo for længst er voksne og klarer sig godt. Jeg havde sparet så meget sammen, at jeg kunne købe hus. Først ved Gamborg Korsvej, hvor vi boede i 5 år og siden ejendommen nær ved Kauslunde Kirke, hvor vi bor endnu. Jeg var hos Magnus Hansen i 11-12 år indtil Åge kom til, og jeg fik lyst til at blive selvstændig. Men jeg havde ellers alle tiders plads deroppe.

*Fodboldhold
Kauslunde 1946.
Bagerst fra venstre:
Karlo Nielsen, Kaj
Jørgensen, Børge Larsen,
Erik Jensen, Gunnar
Petersen.
Knælende fra venstre:
Svenning Flarup, Bertel
Christensen, Georg Bach.
Siddende fra venstre:
Henry Olsen, Gudmund
Jørgensen og Niels
Jørgensen*

Jeg husker en episode allerede dagen efter jeg var kommet.. Jeg kommer trækkende med nogle dyr fra Magnus sammen med Christian Knop. Så mødte vi en CB-soldat. Det var under krigen, og vi havde jo civilt beredskab. Han var i speciel uniform og var her fra byen og hed Børge. Christian Knop kendte jo alle mennesker og Børge øjnede straks en chance i sådan en bondeknold som mig. ”Købmand Busk har cigaretter” siger han – ”kan du ikke låne mig 40 kr.” Jo, selvfølgelig – sådan en mand i uniform, kunne man jo nok låne 40 kr. – Christian Knop var ved at dø af grin. – Jeg har heller aldrig set de 40 kr. siden. – Jeg fik dog senere meget med Børge at gøre. Vi spillede fodbold sammen i mange år og dilettant og meget andet. Men han havde altid et akut pengeproblem – Jeg husker også engang vi spillede dilettant. Det foregik på kroen. Foruden Børge og jeg var Gerda Olsen, Emil fra Svinø og Rasmus fra Ejstrupgård med, og selvfølgelig nogle flere. I stykket skulle jeg give Børge nogle penge. Det gik fint til prøverne, da brugte vi bare et stykke papir. Men til opførelsen var vi nødt til at bruge rigtige penge. Folk sad jo tæt på. Men jeg nåede aldrig at få dem igen når vi var færdige. Og næste gang havde han heller ingen penge. Det var et held, at der kun var 3 forestillinger. – Men spille fodbold kunne han. På holdet var også Kristian og Frede. Brødre til Børge. De spillede også helt godt. Og så var der Johannes fra Østergård. Han og jeg spillede back. Vi var solide folk dernede. Ja, så var der jo 2 fra Eistrupgård. Den ene hed Erik og var kommis fra brugsen, den anden var vist mejerist og hed Aksel. Ja, og Henry Olsen, for pokker da! Ham har jeg spillet en masse masse kampe med. Og Gudmund fra Koesmosevej var målmand.– Og så havde vi Gerda Olsen til at heppe os op. –

Ja, Kauslunde Idrætsforening har betydet meget for både mig og vore 3 børn. Og jeg har nu 5 børnebørn, der er medlem af samme forening.

Da jeg havde været hos Magnus Hansen i nogle år sluttede krigen. Dyrene blev dengang transporteret med jernbane. Jeg har hentet masser af dyr på Kustrup Station og på Kauslunde Station. Men nu kunne vi begynde af bruge lastbiler til transport. Det var en enorm lettelse. Vi var efterhånden blevet berømt for, at vi havde nogle gode malkeracer og man begyndte at komme til Danmark for at købe dyr. Jeg har eksporteret dyr til næsten alle Europas lande. Det var dog lidt besværligt, for jeg kunne jo ikke sprog. Men det kom lidt efter lidt med at lære det, der var nødvendigt. Det var travle år, der gav mange bekendtskaber. Min kone og jeg har da besøgt mange af kunderne og ligefrem holdt ferie hos dem. - Ja interessant var det.

Jeg blev i 1975 valgt ind i bestyrelsen for Fyns Stifts kreaturhandlerforening. Og året efter blev jeg valgt til formand. Det var lige i starten af en periode med alverdens ting. Vi ejede nogle stalde ved Gribsvad Kro, hvor der blev holdt grisemarked 1 gang om ugen. – Jeg havde ikke været formand i 8 dage, så brændte den!. Den blev bygget op igen og siden solgt. – Så kom der Mund-og Klovsyge året efter. Det var det år jeg fyldte 60 år. Fødselsdagsfesten skulle holdes i Gamborg Forsamlingshus. I pressen advarede man folk mod at holde festligheder og den slags ting. Men det hele var jo sat på skinner o.s.v., så vi holdt fest. Men inden vi gik til bords, så var der telefon til mig. Det var en journalist, der ville vide om vi holdt fest og om der var landmænd med. Ja, masser, svarede jeg. – Men jeg spærrede øjnene op dagen efter. –For tværs over hele forsiden af Fyns Tidende stod det at læse! Det var en husmandskonsulent fra Odense, der havde anmeldt mig. Men jeg fik hævn over ham næste år. Da fyldte han år og holdt fødselsdag. Da var der mund-og klovsyge igen, dog kun et enkelt tilfælde, men foranstaltningerne var de samme. Jeg ringede til Fyns Stiftstidende, nu måtte de ud af starthullerne. Det kom de også, men der var den forskel, at han kom på side 3 og ikke på forsiden. Vi blev dog fine venner siden hen. Han var med til min 70-års fødselsdag

Svenning Flarup på Odense Kvægtorv

Kreaturhandlerforeningen på Fyn havde i 1980 forpagtet Kvægtorvet i Odense. Ved salg af ejendommen i Gribsvad, var det blevet muligt. – Men i 1987 kom TV2 og ville absolut købe. Vi havde nogle fine kort på hånden, mente vi, for vi havde en kontrakt med Odense Kommune der løb endnu nogle år. – Men Kommunen ville gå meget langt for at få TV2 til byen – hvilket jeg da også vil påstå var klogt – så vi kunne næsten få det, som vi ville. En kontrakt udfærdiget af Odense kommune blev først afvist. Vi lavede selv en ny, hvor vi i pkt. 1 krævede, at Odense kommune skulle indrette et nyt kvægtorv et andet sted efter vores anvisning, og i pkt 2, ønskede det nye kvægtorv stillet gratis til rådighed i 10 år. Odense Kommunes sagfører kikkede på mig, men skrev under. Odense Kommune købte så det offentlige slagtehus, hvor vi fik et meget bedre kvægtorv end det vi havde før.

I 1991 var jeg med til at samle Dansk Landbrugs kødeksport, grisehandlerforeningen, kreaturhandlerforeningen og alle markeder i Danmark i en organisation, der hedder SamMark. Jeg blev den første formand. Det ændrede temmelig meget i min tilværelse. SamMark blev optaget som medlem af kødbranchens fællesråd, og vi blev repræsenteret ved 2 bestyrelsesmedlemmer, hvor jeg var selvskreven indtil jeg faldt for aldersgrænsen 70 år. Det var jo noget for en bonde dreng som mig, at komme ind på de bonede gulve på Axelborg. Og der traf man jo alle dem, der var noget ved musikken inden for omsætning af levende dyr og kød. Det var jo en hel ny verden for mig og meget lærerig. Men det jeg vil ind på, det er, at jeg blev lige smidt ud i det hele. Både det med kvægtorvet og det med SamMark. Jeg havde så travlt, at før jeg blev 70 havde jeg ikke skænket det en tanke, at jeg var ved at være oppe i årene.

Men det har været et spændende liv, som ved tilfældighedernes spil blev meget anderledes, end jeg som stor dreng på Viborg-egnen kunne forestille mig. – Jeg kan til slut fortælle, at det blev mine forældre forundt, at nyde frugten af deres udholdenhed og sparsommelighed. De byggede en dejlig villa med alle bekvemmeligheder inde i Vammen by, hvor de levede deres sidste 20 år og ikke manglede noget. De blev 88 og var raske til det sidste. Så kom ikke og sig, at det ikke kan betale sig at give mindre ud end man får ind. Det har jeg altid selv praktiseret

År 2001

den 6. marts åbnede vi udstillingen "Livets gang". Vi synes selv, det blev en rigtig flot udstilling med mange dejlige billeder fra livets fester. I montren vistest fødselsrekvisitter, som har tilhørt jordemoder Klara Ballisager. Mange børn i Kauslunde og Gamborg er hjulpet til verden af hende og hendes remedier. I montren var ligeledes et rigt udsnit af eksempler på gaver givet til dåb, konfirmation, bryllup osv. Ved udstillingens åbning og den første tid kunne man også se en gammel vugge og en dåbskjole hvori 5 generationer var døbt. Vi havde desuden et brudepar, gommens tøj var fra 1924 og brudekjolen fra 1934.

Den nye udstilling for 2002 om foreninger i Kauslunde og Gamborg skulle efter planen være åbnet den 5. marts. Men da vi har fået at vide, at vi skal rykke ud af vore udstillingslokaler den 1. juni, har vi besluttet at skrinlægge den, for der vil være meget andet tiden og kræfterne skal bruges til. Grunden til, at vi skal flytte ud er, at heldagsskolen på Hyllekysten i en periode af 2 år har brug for vore lokaler indtil de kan overtage Vejlbys plejehjem. Imens må vi rykke sammen i kælderen igen. Efter den tid har vi fået tilsagn om, at vi kan flytte tilbage. Det vil blive 2 trange år, men vi eksisterer stadig, så kom endelig på besøg.

Husk at medlemmer af arkivforeningen kan købe årbogen "Vends" for 90,- kr. i arkivet.

Generalforsamling afholdes onsdag d. 17. april i arkivet. Efter selve generalforsamlingen serveres kaffe og Karen Margrethe Christophersen har lovet at vise lysbilleder og fortælle om maleren Jens Juel, der havde sin barndom i Gamborg. I år er det netop 200 år siden han døde.

Til sidst, en tak til alle, der har aflagt besøg, foræret eller lånt os billeder samt materiale til vore samlinger.

p.a.v.

Ester Nørrelykke

Medarbejdere:

Svend Erling Andersen, Skrillinge	6441 1679
Karen Margrethe Christophersen, Kauslunde	6440 3003
Johanne Hansen, Svenstrup	6440 3087
Carl Jørgensen (Busser), tidl. Kauslunde	6441 1698
Gunnar Madsen, Kauslunde (formand)	6440 3066
Tove Mikkelsen, tidl. Svenstrup	6441 2660
Karen Munk, Kauslunde	6440 3100
Ester Nørrelykke, Skrillinge (arkivleder)	6441 2514
Gerda Rasmussen, Gamborg (kasserer)	6440 3232
Lisbeth og Jørgen Rasmussen, Gamborg	6440 3033